

Nærheds- og grundnotat

23. november 2010

Kommissionens forslag om ændring af forordning 1467/97 om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud (Stabilitets- og Vækstpagtens korrigerende del) (KOM(2010)522)

Resumé

Kommissionen har ved KOM(2010)522 af 29. september 2010 fremlagt forslag om ændring af Stabilitets- og Vækstpagtens forordning 1467/97 (Pagtens korrigerende del). Formålet med forslaget er bl.a. at øge fokus på den offentlige gæld i proceduren for uforholdsmæssigt store underskud.

1. Baggrund

Kommissionen fremlagde den 29. september 2010 en række forslag til retsakter, der skal bidrage til at styrke det økonomiske samarbejde i EU.

På Det Europæiske Råd (DER) den 28.-29. oktober 2010 fremlagde Taskforcen under ledelse af DER-formanden og med deltagelse af EU's finansministre en rapport med forslag til styrket økonomisk koordination i EU, som blev endosseret af DER. Kommissionens forslag til retsakter forventes nu drøftet mhp. enighed blandt EU's finansministre.

Forslagene vedr. ændring af forordning 1466/97 (Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del), forordningen om sanktioner i Stabilitets- og Vækstpagten, forordningen om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer samt forordningen om sanktioner ifm. korrektion af makroøkonomiske ubalancer skal vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure, dvs. fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet, mens forslaget vedr. forordning 1467/97 (Stabilitets- og Vækstpagtens korrigerende del) skal vedtages efter en særlig lovgivningsprocedure, hvorefter Rådet træffer afgørelse efter høring af Europa-Parlamentet og Den Europæiske Centralbank, ECB. Direktivet om nationale finanspolitiske rammer vedtages med kvalificeret flertal af Rådet efter høring af Europa-Parlamentet.

Målet er, at reformen af det økonomiske samarbejde skal være færdig i sommeren 2011.

2. Formål og indhold

Kommissionen har ved KOM(2010)522 af 29. september 2010 fremlagt forslag om ændring af Stabilitets- og Vækstpagtens forordning 1467/97 (Pagtens korrigerende del). Formålet med forslaget er bl.a. at øge fokus på den offentlige gæld i proceduren for uforholdsmæssigt store underskud.

Kommissionen foreslår at operationalisere Traktatens gældskriterium (i henhold til TEUF artikel 126, stk. 2), der siger, at den offentlige bruttogæld ikke må overstige 60 pct. af BNP, med mindre gælden vurderes at være tilstrækkeligt aftagende og nærme sig referenceværdien med tilstrækkelig hastighed. Kommissionen foreslår en hovedregel om, at gældsudviklingen overholder gældskriteriet, hvis forskellen mellem gælds niveauet og referenceværdien er reduceret med 1/20 (5 pct.) om året over de seneste tre år.

EU-lande med en gældskvote over 60 pct. af BNP kan således blive omfattet af underskudsproceduren, hvis denne hovedregel ikke er opfyldt, selvom det offentlige underskud ikke overstiger 3 pct. af BNP. Ligeledes er det ikke nødvendigvis tilstrækkeligt at bringe underskuddet ned under 3 pct. af BNP for at få ophævet underskudsproceduren, idet gælden, hvis den er over 60 pct. af BNP, også skal være tilstrækkeligt aftagende. I en treårig periode efter forordningens ikrafttrædelse skal der tages højde for indikatorens bagudrettede natur i dens anvendelse.

I forbindelse med vurderingen af efterlevelsen af underskuds- og/eller gældskriteriet skal Kommissionen og Rådet fortsat foretage en balanceret helhedsvurdering af alle relevante faktorer, idet der særligt skal fokuseres på, om faktorerne påvirker efterlevelsen af underskuds- og/eller gældskriteriet.

Hvis et EU-lands overskridelse af 3-procentsgrænsen for underskuddet eller 60-procentsgrænsen for gælden skyldes implementeringen af en pensionsreform, der indfører et fondsbaseret system (obligatorisk og fuldt finansierede individuelle pensionsordninger) foreslår Kommissionen, at Kommissionen og Rådet skal tage højde for omkostningerne ved reformen ifm. vurderingen af udviklingen i underskuddet og gælden, herunder en eventuel ophævelse af underskudsproceduren. Nettoomkostningerne ved reformen skal tages i betragtning i en femårig overgangsperiode med en lineært aftagende skala.

Kommissionen foreslår endvidere, at kravet om strukturelle budgetforbedringer i henstillinger og pålæg udvides til et krav om at opnå årlige budgetmål, som er konsistente med en årlig strukturel budgetforbedring på mindst 0,5 pct. af BNP som hovedregel.

Derudover foreslår Kommissionen, at lande med henstillinger og pålæg skal aflevere rapport til Kommissionen og Rådet om gennemførelse af effektive tiltag i henhold til disse, og at rapporterne skal inkludere mål for de offentlige udgifter og diskretionære tiltag på indtægtssiden samt information om gennemførte og planlagte tiltag til at nå målene.

Reglen om, at Rådet kan beslutte at revidere en henstilling eller et pålæg, hvis et land har gennemført effektive tiltag, og landet har oplevet en uventet negativ økonomisk udvikling, som har betydelige ugunstige effekter på de offentlige finanser, er uændret. Kommissionen foreslår imidlertid at supplere reglen med, at Rådet,

efter henstilling fra Kommissionen, kan beslutte at revidere en henstilling eller et pålæg i tilfælde af en hård lavkonjunktur.

Ændring af sanktioner for eurolandene

Kommissionen foreslår endvidere at ændre forordningens bestemmelser om sanktioner for eurolandene:

Kommissionen foreslår, at sanktioner pga. manglende efterlevelse af pålæg (TEUF artikel 126, stk. 11) skal medføre en bøde, mens de eksisterende regler indebærer en rentefri deponering. Bøden skal bestå af en fast komponent på 0,2 pct. af BNP og en variabel komponent. Hvis det uforholdsmæssigt store underskud skyldes en overskridelse af grænsen på 3 pct. af BNP for det offentlige underskud, udgør den variable del af bøden 1/10 af forskellen mellem underskuddet det foregående år og 3 pct. (uændret formel ift. gældende regler). Hvis det uforholdsmæssigt store underskud skyldes manglende efterlevelse af gældskriteriet, udgør den variable del af bøden 1/10 af forskellen mellem underskuddet det foregående år og underskuddet, som skulle være opnået i det år i henhold til pålægget.

Hvert år skal Rådet vurdere, om det pågældende land har gennemført effektive tiltag i henhold til pålægget, og hvis det ikke er tilfældet, skal Rådet beslutte at intensivere sanktionerne i form af en ny bøde. En ny bøde beregnes på samme måde som den variable komponent, jf. ovenstående.

En enkelt bøde må ikke udgøre mere end 0,5 pct. af BNP (niveau uændret ift. gældende regler), og indtægter fra bøder skal fordeles mellem eurolande uden uforholdsmæssigt store underskud og uforholdsmæssigt store ubalancer.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget har hjemmel i TEUF artikel 126, stk. 14, 2. afsnit, og skal behandles efter en særlig lovgivningsprocedure, hvorefter Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet og Den Europæiske Centralbank.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

4. Nærhedsprincippet

Målet om at øge fokus på den offentlige gæld i proceduren for uforholdsmæssigt store underskud kan ikke opfyldes på nationalt niveau, og forslaget vurderes således at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

6. Konsekvenser

Initiativer der styrker efterlevelsen af reglerne i Stabilitets- og Vækstpagten, herunder reglerne om at undgå uforholdsmæssigt store underskud samt reglerne om

at sikre fremskridt mod mellemfristede budgetmål, som er konsistente med en holdbar udvikling i de offentlige finanser på længere sigt, forventes at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser.

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Høring

Forslaget har ikke været sendt i høring.

8. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-landene støtter generelt en styrkelse af det økonomisk-politiske samarbejde i EU. EU-landene støtter således generelt en styrkelse af Stabilitets- og Vækstpagten og ventes i lyset af Taskforce-rapporten at kunne støtte et øget fokus på den offentlige gæld i proceduren for uforholdsmæssigt store underskud på basis af Kommissionens forslag.

9. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan generelt støtte initiativer, der styrker det finanspolitiske samarbejde i EU med henblik på at sikre sunde og holdbare offentlige finanser. Regeringen støtter således i lyset af Taskforce-rapporten forslaget om at øge fokus på den offentlige gæld og finanspolitisk holdbarhed i Stabilitets- og Vækstpagten på basis af Kommissionens forslag og kan støtte en styrkelse af gældskriteriet i proceduren for uforholdsmæssigt store underskud, fx i kraft af en hovedregel for efterlevelse af Traktatens kriterium om, at gælden skal udgøre under 60 pct. af BNP eller falde med tilfredsstillende hastighed. Regeringen arbejder for og lægger vægt på, at der i implementeringen af en hovedregel for gældsnedbringelse foretages en helhedsvurdering af efterlevelse af gældskriteriet, der inddrager alle relevante forhold, og at reglen ikke på utilsigtet vis får en procyklisk effekt.

10. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Samlenotat vedr. Kommissionens meddelelse om et styrket økonomisk-politisk samarbejde i EU af 12. maj 2010 blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for ECOFIN den 18. maj 2010. Samlenotat vedr. Kommissionens meddelelse af 30. juni 2010 blev forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg forud for ECOFIN den 13. juli 2010. Folketingets Europaudvalg blev endvidere orienteret om status for forhandlingerne i finansminister-Taskforce i forbindelse med forelæggelsen af ECOFIN den 8. juni 2010 og ECOFIN den 7. september 2010 og blev forelagt samlenotat vedr. udkastet til Taskforce-rapport til forhandlingsoplæg i forbindelse med forelæggelsen af ECOFIN den 19. oktober 2010.